



avrotros
vrijdag
concert

Albert Roussel | **AVROTROS Klassiek I** | AVROTROS Vocaal
AVROTROS Klassiek II | Muzikale Meisterwerken | Poëzie
Radio Filharmonisch Orkest | Groot Omroepkoor

vrijdag 28 februari 2020, 20.15 uur

inleiding Michel Khalifa 19.30 uur

Karina Canellakis & Simone Lamsma

Radio Filharmonisch Orkest

Karina Canellakis dirigent

Simone Lamsma viool

Lera Auerbach *1973

Evas Klage “O Blumen, die niemals blühen werden” 2019

Nederlandse première | opdrachtwerk AVROTROS Vrijdagconcert i.s.m.
Baltimore Symphony Orchestra, ÖRF Radio-Symphonieorchester Wien en
het Wiener Konzerthaus

Sergej Prokofjev 1891-1953

Eerste vioolconcert in D opus 19 1917

Andantino • Scherzo: Vivacissimo • Finale: Moderato

PAUZE

Anton Webern 1883-1945

Sechs Stücke für Orchester opus 6 1909 / versie 1928

Etwas bewegte Achtel • Bewegt • Zart bewegt • Langsam: Marcia
funebre • Sehr langsam • Zart bewegt

Richard Strauss 1864-1949

Tod und Verklärung, symfonisch gedicht opus 24 1889

Largo (De zieke, stervende man) • Allegro molto agitato (De strijd
tussen leven en dood, die hem geen respijt biedt) • Meno mosso
(Zijn leven trekt aan de stervende man voorbij) • Moderato (De lang
gezochte overgang)

Nieuw seizoenmagazine AVROTROS Vrijdag- concert



Het nieuwe seizoenmagazine van het AVROTROS Vrijdagconcert 2020-2021 is uit! Het wordt in de pauze en na afloop van het concert uitgeleend. Tot 1 maart is er nog

gelegenheid tot voorinschrijving op abonnementen, maar ook de officiële verkoop is begonnen. Voor uitgebreide informatie en bestelformulieren kunt u terecht bij de infostand Nieuw Seizoen in de foyer. Bestelformulieren kunt u ook aanvragen via info@avrotrosvrijdagconcert.nl

wolfgang

Dit concert is te volgen via de Wolfgang app. Met deze app krijgt het publiek in de zaal toelichting op Richard Strauss' **Tod und Verklärung** via de eigen smartphone, zodat de concertbeleving wordt vergroot. De app is gratis te downloaden in de App Store en Google Store.

◆ WWW.WOLFGANGAPP.NL

Uitzending

Dit concert wordt rechtstreeks uitgezonden op Radio4. Presentatie vanuit de zaal door Hans van den Boom.

◆ WWW.NPORADIO4.NL

Terugluisteren

Terwijl u in de pauze een drankje nuttigt, gaat de live radio-uitzending van het AVROTROS Vrijdagconcert gewoon door. De luisteraar van NPO Radio 4 hoort dan bijvoorbeeld een gesprek met de dirigent, de componist of een solist.

Wilt u nagenieten of bent u benieuwd naar de interviews? Luister dan terug (onder Uitzending Gemist) op

◆ WWW.NPORADIO4.NL/
AVROTROSVRIJDAGCONCERT

Of luister en kijk naar de vele klassieke muziekconcerten die AVROTROS heeft geregistreerd op YouTube via:

◆ [WWW.YOUTUBE.COM/USER/](http://WWW.YOUTUBE.COM/USER/AVROKLASSIEK/VIDEOS)
AVROKLASSIEK/VIDEOS

Toelichting vooraf lezen?

Enkele dagen vóór het concert kunt u het programmaboekje al vinden via

◆ NPORADIO4.NL/AVROTROSVRIJDAGCONCERT

en

◆ TIVOLIVREDENBURG.NL

Karina Canellakis & Simone Lamsma



V

Vanavond beleven het AVROTROS Vrijdagconcert en de luisteraars in de zaal en aan de radio een historisch moment. Want het is het eerste officiële optreden in de serie onder leiding van de nieuwe chef-dirigent van het Radio Filharmonisch Orkest, Karina

Canellakis, nota bene de eerste vrouwelijke chef-dirigent van een Nederlands symfonieorkest ooit. Een extra lading krijgt het programma door de Nederlandse première van muziek van Lera Auerbach, de in Rusland geboren componiste van wie in het Vrijdagconcert eerder composities ten doop werden gehouden. Nu gaat van haar *Evas Klage*, een orkestwerk waarmee Lera Auerbach ‘ongehoorde vrouwelijke stemmen’ een gehoor wil bieden. Het AVROTROS Vrijdagconcert was een van de opdrachtgevers naast het Baltimore Symphony Orchestra, het ÖRF Radio-Symphonieorchester Wien en het Wiener Konzerthaus. Met Simone Lamsma treedt een derde vrouwelijke - inmiddels vertrouwde - hoofdrolspeler aan. Zij is soliste in het lyrische *Eerste vioolconcert* van Sergej Prokofjev, volgens David Oistrach ‘een zonovergoten landschap waarover de frisse geur van natuursfeer waait.’ Na de pauze hoort u muziek van de kampioen van de beknoptheid, Anton Webern, en ten slotte Richard Strauss’ beklemmende schildering van de dood van een kunstenaar.

Lera Auerbach en Eva’s klacht

De avond opent met het Russische dubbeltalent Lera Auerbach, die met haar oeuvre en bliksemcarrière de artistieke wereld al enige jaren verstedd doet staan. Niet alleen is zij een begenadigd pianiste, zij heeft inmiddels ook een veelzijdig en omvangrijk muzikaal oeuvre op haar naam staan. En zelfs is zij een bejubelde persoonlijkheid in de wereld van de poëzie en de literatuur die



onder meer de Russische Poesjkin-Prijs in de wacht sleepte. Lera Auerbach werd geboren in Tsjeljabinsk in de Oeral aan de rand van Siberië, begon zeer vroeg met pianospelen en trad al op haar zesde in het openbaar op. Op haar achtste concerteerde zij voor het eerst met orkest en op haar twaalfde componeerde zij haar eerste opera die in diverse steden in de voormalige Sovjet-Unie werd opgevoerd. In 1991 werd zij als prijswinnaar van diverse muziekwedstrijden voor een concertreis uitgenodigd naar de Verenigde Staten en besloot ze daar te blijven. Zodoende was zij een van de laatste Russische kunstenaars die haar land verlieten vóór de ineenstorting van de Sovjet-Unie. In New York studeerde zij piano en compositie aan de gerenommeerde Juilliard School. En in 2002 voltooide zij haar studies aan de Hochschule für Musik in Hannover. Inmiddels is de muziek van Lera Auerbach al door een imposante reeks van musici, ensembles en orkesten uitgevoerd. Zo beleefde in januari 2011 haar *Serenade for a Melancholic Sea voor pianotrio en strijkers opus 63* haar Nederlandse première in het Vrijdagconcert door de toen nog florerende Radio Kamer Filharmonie, met dirigent Michael Schönwandt, pianist Ronald Brautigam, violiste Elisabeth Perry en cellist Michael Müller. Bijzonder is dat Lera Auerbach de jongste componiste ooit is die onder de vleugels werd genomen van de gerenommeerde muziekuitgever Hans Sikorski in

Inmiddels is de muziek van Lera Auerbach al door een imposante reeks van musici, ensembles en orkesten uitgevoerd.

haar voormalige woonplaats Hamburg. Toen *Evas Klage* op 25 oktober 2019 haar wereldpremière beleefde door het ÖRF Radio-Symphonieorchester Wien onder leiding van Marin Alsop was dat tegelijk de officiële opmaat van Lera Auerbach als inwoner van Wenen. Aan het Weense concertpubliek

legde zij vooraf uit dat zij met haar stuk ‘ongehoorde stemmen’ een podium wil bieden. Zo krijgen enkele strijkers van de achterste lessenaars de kans zich solistisch te laten horen. Verder heeft Lera Auerbach hier een sterk sfeerbepalend instrument ‘opnieuw’ ingezet, de ‘ondes martenot’, een instrument uit de begintijd van de elektronische muziek. De recensent van de Wiener Zeitung hoorde in de tien minuten van *Evas Klage* ‘barokke werelden herrijzen, die zich presenteren als in een spiegelkabinet: fragiel, zwevend, zacht glijdend, en van een fijne zilveren elegantie, die weliswaar wat zijwind heeft gehad en deuken heeft opgelopen.’ Verder hoorde hij vloeiende glissandi (glijtonen) die aan de toverachtige werelden van de films van Tim Burton doen denken en in de verte aan *Dans der vampieren* van Roman Polanski.

“O bloemen die nooit zullen bloeien”

Op de site van uitgever Sikorksi licht Lera Auerbach haar stuk als volgt toe. ‘De titel van de compositie, “Evas Klage”, verwijst naar John Miltons *Paradise Lost*. Ik werd vooral geïnspireerd door Miltons uitdrukking “O bloemen die nooit zullen bloeien” - een uitdrukking die als een delicate metafoor kan worden gezien voor vrouwen die zich nooit volledig ontplooien, vrouwen die vanwege een bepaalde sfeer en omgeving nooit hun volledige potentieel mogen ontketenen.

Deze muziek is nogal tragisch van aard, maar heeft ook een zeker gevoel voor humor. Dat komt door twee melodische citaten: Het eerste citaat komt uit Purcells lied *What can we poor females do?* Wat kunnen wij arme vrouwen doen? Een zeer legitieme vraag! Er zijn mogelijke antwoorden verborgen in de muziek. Het eerste antwoord komt met behulp van Purcells tweede citaat - een thema uit zijn lied *Music for a While* - vertaald: Muziek voor een moment. Dus - wat kunnen vrouwen doen? We kunnen gewoon een tijdje muziek maken. Mijn persoonlijke antwoord is te vinden in de steeds stijgende melodische lijn tegen het einde van het stuk. Misschien zou het antwoord zijn om op te staan, erboven te staan, overzicht te houden, het verloren paradijs te herkennen als het eigen innerlijke licht van de kindertijd - een licht uit een nog ongedefinieerde wereld, waarin ons juist alle mogelijkheden werden gegeven.’

Enfant terrible hervindt de romantiek

‘Een jongeman komt op het podium naar voren; qua uiterlijk een brave leerling van de Petersschool. Hij zet zich aan de vleugel, begint een beetje de toetsen af te vegen en probeert welke hoger klinken en welke lager, en dat met een spitse, droge aanslag. Het publiek is verbouwereerd. Enkelen zijn opgewonden, anderen staan op en stormen onder luid protest naar de uitgang: “zulke muziek drijft een mens tot waanzin!” De zaal loopt leeg. Met een genadeloos dissonant akkoord in de koperblazers breekt het pianoconcert af. Het overgebleven publiek sist en joelt. De solist buigt provocerend en begint opnieuw. Van verschillende kanten klinken kreten als: “naar de duivel met deze futuristenmuziek! Wij willen mooie muziek horen! Dit kattengejammer hebben wij thuis al!” Alleen een paar progressieve recensenten vinden: “Geniaal! Wat een jeugdige frisheid!” Zo beleefde op 5 september 1913 het *Tweede pianoconcert* van Sergej Prokofjev zijn eerste uitvoering, met de tweeëntwintigjarige componist als solist. Het werd een optreden vol sensatie en provocatie.

Dergelijke muzikale schandalen waren er veelvuldig in het Rusland van omstreeks de revolutietijd, maar ook elders, zoals de première van *Le sacre du printemps* van Igor Stravinsky in Parijs datzelfde jaar.

Van verschillende kanten klinken kreten als: “naar de duivel met deze futuristenmuziek! Wij willen mooie muziek horen! Dit kattengejammer hebben wij thuis al!”

Vóór de Oktoberrevolutie van 1917 was Sergej Prokofjev het enfant terrible van de Russische muziek geweest. De enorme Beethovieniaanse drijfkracht van zijn muziek en spel leverde hem de bijnaam ‘de motor’ op. In 1936 keerde hij na een vrijwillige ballingschap uit heimwee definitief terug naar zijn vaderland, omdat hij de Russische taal en Russische lucht zo miste. Maar hij belandde in de ergste nachtmerrie. Nu eens werd hij beticht van ‘Westerse barbarismen’, dan weer sleepte hij staatsprijzen in de wacht met bombastische Sovjetmuziek. Hij bekeerde zich tot wat

hij noemde de ‘Nieuwe Eenvoud’, met werken als het *Tweede vioolconcert* en de balletmuziek *Romeo en Julia*. Die sloten goed aan bij de ideologie van toegankelijkheid van het Sovjetregime, maar waren tegelijk een terugkeer naar Prokofjevs vroegste romantische jeugdmuziek. De componist had zijn huid gered en leek Stalins brave zoon geworden. Maar had hij ook zijn ziel gered? Sergej Prokofjev overleed in 1953 enkele uren na Stalin. De culturele dooi en ontspanning in het Rusland van Chroetsjov heeft hij niet meer meegemaakt.

Russische balling in Parijs

Van de twee vioolconcerten van Prokofjev werd het *Eerste* gecomponeerd kort voordat hij vanwege de Oktoberrevolutie in 1918 Rusland ontvluchtte. Het *Tweede* schreef hij pas na zijn terugkeer naar zijn vaderland, begin jaren 1930. De beoogde première van het *Eerste vioolconcert* in 1917 vond vanwege de politieke situatie geen doorgang en werd uitgesteld tot zes jaar later. Door de politieke onrust had Prokofjev het contact verloren met de verhoopte solisten, onder wie Jascha Heifetz (die Rusland verliet eer het tumult uitbrak) en Pavel Kochanski, die Prokofjev de fijne kneepjes van viool-schrijftuur had bijgebracht. Daardoor klonk het concert voor het eerst in 1923 in Prokofjevs nieuwe woonplaats Parijs, onder leiding van Sergej Koussevitski en met de onbekende nog maar achttien jaar jonge violist Marcel Darrieux. Andere, meer prominente, violisten hadden geweigerd het werk in te studeren. Nota bene wie er zoal aanwezig waren bij die première: Picasso, Benois, Anna Pavlova, Karol Szymanowski, Arthur Rubinstein en de violist Joseph Szigeti. Szigeti zou door zijn vele vertolkingen het *Eerste vioolconcert* over de hele wereld bekendheid geven. De première verliep lauw en matig. Het Parijse publiek dat dol was op ‘wilde Russen’ en vooral geïnteresseerd in de muzikale ‘dernier cris’, vond het concert te ouderwets. En Nadia Boulanger, Georges Auric en de Russische criticus Boris Schloezer wezen het werk af, omdat ze het te gekunsteld vonden en te vol van ‘Mendelssohnismen’. Ook Prokofjev zelf was achteraf ontevreden. Hij was gewend aan premières waarbij de inkt van de bladmuziek nog nat was en in Parijs hoorde hij ‘iets wat ik zeven jaar later totaal anders zou aanpakken.’



SERGEJ PROKOFJEV

Prokofjevs *Eerste vioolconcert* is fascinerend, betoverend en sprookjesachtig. Dat is wel eens verklaard vanuit de omstandigheden waarin het werk ontstond. Prokofjev bracht namelijk de zomer van 1917 door op het platteland nabij St. Petersburg waar hij tegelijk werkte aan zijn *Klassieke symfonie* en zijn *Eerste vioolconcert*. Volgens zijn eerste biograaf Israel Nestjev componeerde Prokofjev tijdens lange wandelingen door de zomerse velden. Violist David Oistrach omschreef het werk daarom als ‘een zonnovergoten landschap waarover de frisse geur van natuursfeer waait.’ Het concert is overwegend lyrisch van aard, met twee hoekdelen in een zeer gematigd tempo en een snel middendeel, een sardonisch scherzo, op de plaats waar normaal een langzaam deel staat. Een beetje de omgedraaide wereld dus. En ondanks de lyriek is het toch een echt virtuozenconcert. Want het enorme scala aan technische moeilijkheden en streektechnieken staat volledig ten dienste van de betoverende en zeer originele vertelling waarmee Prokofjev ruim twintig minuten de concertzaal vult.

Het zijn wonderlijke fluisteringen, kreten en echo's uit een vreemde eenzame wereld.

De miniatuurbouw van Webern

Groot is het contrast met het volgende werk, waarschijnlijk het kortste Oostenrijkse muziekstuk ooit. En nota bene geschreven voor een groot orkest, dat van de componist als geheel maar een paar vluchtige momenten aan het woord mag zijn: de *Sechs Stücke für grosses Orchester opus 6* van Anton Webern, een acht jaar oudere tijdgenoot van Prokofjev. Het zijn wonderlijke fluisteringen, kreten en echo's uit een vreemde eenzame wereld. Nauwelijks voorstelbaar is dat deze muziek stamt uit het jaar 1909. De oren van het publiek waren er niet rijp voor, zo bleek bij de zeldzame uitvoeringen, waar Webern nogal eens uitgelachen en teleurgesteld de zaal verliet.

Een uiterst curieus gegeven in het leven van Anton Webern is, dat hij als dirigent kolossale orkestwerken als de *Negende symfonie* van Beethoven en de *Achtste* van Mahler uitvoerde, terwijl hij als componist een man was van uiterste beknoptheid, van zwijgen en woordflarden. Grootgebracht in de traditie van de Weense zwellende langgerekte laatromantiek, keerde hij zich na zijn studie bij Arnold Schönberg juist van die traditie af. Webern schreef tussen 1908 en 1945 officieel 31 werken, die hij een opusnummer gaf (opus 1 tot 31). De uitvoering van al die stukken samen duurt slechts een uur of drie.

De hier gespeelde *Sechs Stücke für grosses Orchester*, gecomponeerd een jaar na zijn afstuderen bij Schönberg, geven een fascinerend beeld van het soort muzikale maquettes dat Webern componeerde. De structuur is klassiek, alleen zijn de proporties tot het uiterste verkleind. Na een minuut of tien zijn de zes stukken voorbij. En dat terwijl het vierde stuk, een spookachtige treurmars, alleen al vier en een halve minuut duurt. Ook privé was Webern een man van zeer weinig woorden. Hij had een hekel aan herhaling en breedsprakigheid en noemde zijn eigen muziek lyrisch en expressief. Luisteraars raadde hij aan zijn werken niet te analyseren of te begrijpen, maar te ondergaan. Dat heeft niet kunnen verhinderen dat er tientallen boeken met analyses van Weberns muziek bestaan. Bij het tweede stuk moet u goed uw oren spitsen. Want het is zo zacht en zo kort, slechts twaalf maten, dat het misschien voorbij is voor u het in de gaten heeft.

De dood van een kunstenaar

Na deze miniatuurbouw van Anton Webern, deze ingekrompen muziek met haar uitgedunde en haast uitgedoofde klanken, terug naar het soort muziek dat hij juist vaarwel wilde zeggen als componist. Naar de muziek van een generatie van maar twintig jaar ouder, de generatie van Gustav Mahler en Richard Strauss. De laatste romanticus wordt Strauss vaak genoemd, de meester van het symfonisch gedicht, de opera en het romantische lied. Hij was net als Prokofjev tijdelijk avant-gardist en vernieuwer, én eerder en later conservatief en behoudend.



ANTON WEBERN



AVROTROS Vrijdagconcert 2020-2021

Een feestelijk nieuw seizoen

Komend concertseizoen wordt een feest voor uw oren! Want we hebben veel te vieren: jubilerende huisensembles, de eerste artist in residence en verrassende, nieuwe series. Ook herdenken we de briljante componisten Stravinsky en Saint-Saëns. Kom met ons meeënieten!

We starten het seizoen met twee feestelijke concerten, één in de concertzaal en één in de open lucht. Op vrijdag 11 september is het openingsconcert van de jubileumseries 75 jaar Radio Filharmonisch Orkest en 75 jaar Groot Omroepkoor onder leiding van chef-dirigent Karina Canellakis. Ter gelegenheid van het jubileum schrijft de jonge componist Jan-Peter de Graaff een nieuw werk, *Event Horizon*. Een dag later,

op zaterdag 12 september, vieren we dat de restauratie van de historische singel rond het centrum van Utrecht voltooid is. Het Radio Filharmonisch Orkest luistert de opening op met een concert op de kade van de Catharijnesingel. Van harte welkom!

Spannende zaken

U weet dat we altijd veel aandacht besteden aan Nederlandse componisten

en vernieuwing. Dit seizoen komt er maar liefst twaalf keer muziek van Nederlandse bodem tot klinken. Drie componisten horen hun compositie in première gaan, namelijk Jan-Peter de Graaff, Bram Kortekaas en Jacob TV.

Daarnaast zijn er premières van vier buitenlandse componisten: Peter Benoit, Sofia Goebaidoelina, Roxanna Panufnik en Caroline Shaw.

Maar er staan nog meer spannende zaken op het programma. De werelden van klassiek en pop ontmoeten elkaar als het Radio Filharmonisch Orkest het pop-festival Le Guess Who? opent. En u krijgt de kans het Groot Omroepkoor van dichtbij mee te maken in de nieuwe formule In the Living Room. Ten slotte staan we stil bij de herdenkingsjaren van Igor Stravinsky (1882-1971) en Camille Saint-Saëns (1835-1921), beiden in een deelserie vertegenwoordigd.

Gastensembles en solisten

We bieden ook graag een podium aan Nederlandse ensembles. Naast het Radio Filharmonisch Orkest en het Groot Omroepkoor presenteren we onder andere het Rotterdams Philharmonisch Orkest, het Nederlands Philharmonisch Orkest, het Noord Nederlands Orkest, het Residentie Orkest, philharmonie zuidnederland, Concertgebouw Kamerorkest en de Nederlandse Bachvereniging. En natuurlijk hoort u in het AVROTROS Vrijdagconcert

een keur aan gerenommeerde solisten zoals de cellist Truls Mørk, pianist Ronald Brautigam, en violist Sergey Khachatryan.

Noa Wildschut – Artist in residence

Tot de solisten behoort ook de jonge talentvolle violiste Noa Wildschut. Zij is onze eerste artist in residence. Ze speelt onder meer het *Derde vioolconcert* van Sainst-Saëns, verzorgt op 4 april (eerste Paasdag) een familieconcert met dichter-schrijver Joke van Leeuwen en accordeonduo Toeac en is op 28 mei te beluisteren in het kamer-muziekprogramma Noa & Friends.

Nog meer Jong Talent

AVROTROS steunt jonge musici met haar talenttraject AVROTROS Klassiek presenteert! Enkele deelnemers spelen op 15 januari in het AVROTROS Vrijdagconcert: pianist Ramon van Engelenhoven, sopraan Laetitia Gerards, en het Chimaera Trio. Een week later hoort u nog meer jong talent: het Nationaal Jeugdorkest onder

leiding van Antony Hermus. Het NJO speelt onder meer *Le sacre printemps* van Stravinsky en een nieuw werk van de Nederlandse componist Bram Kortekaas.

Kortom, een seizoen vol prachtige concerten. De perfecte basis voor vele heerlijke concertavonden. In het nieuwe seizoensmagazine vindt u alle informatie en kunt u een of meer series kiezen, een passe-partout, losse concerten, of uw eigen abonnement samenstellen. Wij ontmoeten u graag bij het AVROTROS Vrijdagconcert, dé klassieke start van uw weekeinde! Namens het team van het AVROTROS Vrijdagconcert,

Astrid in 't Veld,
programmeur



Het was omstreeks de dood van Franz Liszt (1886) in Bayreuth dat Richard Strauss zich stortte op het genre van het symfonisch gedicht, een orkestwerk met een verhalende inhoud, zoals het bekende *Till Eulenspiegels lustige Streiche opus 28* (1895). Voor het ruim vijftientig minuten durende *Tod und Verklärung* greep Strauss niet langer terug op een literaire bron, maar schreef hij zijn eigen programma. ‘Een man, een kunstenaar, ligt slapend in bed. Hij ademt zwaar en onregelmatig. Aangename dromen laten, ondanks zijn lijden, een glimlach over zijn gezicht glijden. Zijn slaap wordt lichter. Hij ontwaakt. Opnieuw wordt hij overvallen door vreselijke pijnen. Zijn ledematen schokken van de koorts. Als de pijn minder wordt, overdenkt hij zijn voorbije leven, zijn kindertijd, zijn jeugd met zijn passies en inspanningen, en terwijl de pijn terugkeert worden de vruchten van zijn leven duidelijk en dringt het idee zich op dat het ideaal dat hij altijd in zijn kunst probeerde te representeren maar dat hij nooit perfect had kunnen weergeven, niet perfect weergegeven kán worden door een levend wezen. Het uur van de dood nadert, en de ziel verlaat het lichaam om de perfectie, die op aarde onbereikbaar was, op de meest glorieuze wijze te vinden in de oneindige kosmos.’

Voor het ruim vijftientig minuten durende **Tod und Verklärung** greep Strauss niet langer terug op een literaire bron, maar schreef hij zijn eigen programma.

Richard Strauss bleef zijn hele leven dol op *Tod und Verklärung*. Hij dirigeerde het werk veel en citeerde eruit in *Ein Heldenleben* en de *Vier letzte Lieder*. En toen hij in 1949 zelf op zijn sterfbed lag, zei hij tegen zijn schoondochter: ‘Sterven is precies zo als ik het gecomponeerd heb in *Tod und Verklärung*.’

Clemens Romijn



Uitvoerenden

Karina Canellakis, dirigent

De in New York geboren Karina Canellakis is sinds 1 september 2019 de nieuwe chef-dirigent van het Radio Filharmonisch Orkest. Ze maakte in maart 2018 een uitzonderlijk debuut met het Radio Filharmonisch Orkest in Utrecht en Amsterdam, met werken van Britten, Sjostakovitsj en Beethoven. Na afloop van deze concerten klonk bij veel musici de roep om haar als chef-dirigent uit te nodigen. Karina Canellakis is de winnaar van de Sir Georg Solti Conducting Award 2016. Ze maakte haar Europese dirigerdebuut in 2015 met het Chamber Orchestra of Europe in Graz, ter vervanging van wijlen Nikolaus Harnoncourt en keerde in juni terug om Concentus Musicus Wien te dirigeren in vier symfonieën van een Beethoven-cyclus.



KARINA CANELLAKIS © MATHIAS BOTHOR

Ze haalde voor het eerst het nieuws in 2014 toen ze op het laatste moment voor Jaap van Zweden inviel in Sjostakovitsj's *Achtste symfonie* bij het Dallas Symphony Orchestra, waar ze twee seizoenen de functie van assistent-dirigent bekleedde. In seizoen 2017/18 maakte Karina Canellakis haar debuut bij de BBC Proms in Londen met het BBC Symphony Orchestra en keerde ze terug naar Opernhaus Zürich om *Die Zauberflöte* van Mozart te dirigeren. Ze debuteerde onder andere bij het Orchestre de Paris, de Wiener Symphoniker, het Rundfunk-Sinfonieorchester Berlin, het Gürzenich-Orchester Köln, de Bamberger Symphoniker, Orquesta Nacional de España, het Nederlands Philharmonisch Orkest, het Hallé Orchestra en Seattle Symphony. Ze dirigeerde de wereldpremière van David Langs opera *The Loser* aan de Brooklyn Academy of Music (BAM), Peter Maxwell Davies' opera *The Hogboon* met het Orchestre Philharmonique du Luxembourg en een volledig geënceneerde productie van Verdi's *Requiem* in het Opernhaus Zürich. Karina Canellakis' agenda van dit seizoen vermeldt optredens met onder meer het Philadelphia Orchestra, de symfonieorkesten van San Francisco, Atlanta en Minnesota, het London Symphony Orchestra, de Münchner Philharmoniker



CADEAU

Zolang de voorraad strekt
1 cd per persoon



Celliste **Ella van Poucke (25)** is deelnemer talenttraject van *AVROTROS Klassiek presenteert!* Aanstormende muzikalenten krijgen in dit talenttraject een podium op NPO Radio 4 en mogen hun debuut-cd opnemen.



Vrijdagconcertaanbieding. Vraag nu aan!

Wilt u kennismaken met het talenttraject? Vraag dan vrijblijvend en zonder kosten de debuut-cd van Ella van Poucke aan. Online via www.avrotros.nl/cadeau of via onderstaande bon naar: **AVROTROS, Antwoordnummer 28800, 1200 VX Hilversum** (postzegel niet nodig)

Voorletters + achternaam

Adres

Postcode + woonplaats

Telefoonnummer

Ja, ik ontvang voortaan ook graag de digitale nieuwsbrief van AVROTROS Klassiek.

E-mailadres

Uw aanvraag kan uitsluitend in behandeling worden genomen als alle gegevens zijn ingevuld. Uw gegevens worden niet aan derden verstrekt. Ze worden eenmalig gebruikt om u te benaderen over het talentprogramma.

en het Orkest van de NDR Elbphilharmonie in Hamburg. Karina Canellakis studeerde af aan het Curtis Institute of Music in Philadelphia en de Juilliard School in New York.

Simone Lamsma, viool

De Nederlandse violiste Simone Lamsma soleerde met haar uitgebreide repertoire van ruim 60 vioolconcerten met veel van 's werelds belangrijkste orkesten en dirigenten. Recente hoogtepunten waren onder meer haar debuut met het New York Philharmonic onder Jaap van Zweden en het Chicago Symphony Orchestra, en haar terugkeer bij orkesten als het Cleveland Orchestra, BBC Philharmonic, het Filharmonisch Orkest van Seoul, het Rotterdams Philharmonisch Orkest, het San Francisco Symphony Orchestra, het Filharmonisch Orkest van Hong Kong, het Filharmonisch Orkest van Warschau en het Dallas



Symphony Orchestra. Verder debuteerde ze bij het Koninklijk Filharmonisch Orkest van Stockholm, het Sydney Symphony Orchestra, National Symphony Orchestra, Milwaukee Symphony, Detroit Symphony, het MDR Sinfonie Orchester Leipzig, het Pittsburgh Symphony Orchestra, het Filharmonisch Orkest van Oslo, het IJslands Symfonieorkest, het Orkest van de Hessische Omroep, het Koninklijk Concertgebouw Orkest, het Fins Radio Symfonieorkest, Les Siècles, en het Orchestre Philharmonique de Radio France.

Afgelopen seizoenen gaf Simone Lamsma onder meer de wereldpremière van het voor haar geschreven *Vioolconcert* van Matijs de Roo tijdens de ZaterdagMatinee in het Concertgebouw in Amsterdam met het Radio Filharmonisch Orkest en gaf ze de succesvolle Franse première van Michel van der Aa's *Vioolconcert* met het Orchestre National de Lyon. Naast haar samenwerking met Jaap van Zweden, werkte Simone met onder meer Vladimir Jurowski, François-Xavier Roth, Omer Meir-Wellber, Edward Gardner, Mark Wigglesworth, Kent Nagano, Sir Neville Marriner, Sir Mark Elder, Yannick Nézet-Séguin, Jukka-Pekka Saraste, James Gaffigan, Sir Andrew Davis, Robert Trevino, Andrés Orozco-Estrada, Jiří Bělohlávek, Marc Albrecht, Edo de Waart, Carlos Kalmar, Kirill Karabits, Stéphane Denève, Hannu Lintu, Yan Pascal Tortelier, Fabien Gabel en Andris Poga.

AVROTROS

Klassieke podcast Ennio Morricone

Lekker luisteren naar verhalen over klassieke muziek? Kies voor de klassieke podcasts van AVROTROS.

In de nieuwe zesdelige podcast 'Alle wegen leiden naar Morricone' gaat Radio 4-presentator Jet Berkhout op zoek naar de levende legende Ennio Morricone.

Ze zoekt fans op, musici die onder Morricone speelden, collega-filmcomponisten, critici en Morricone's zoon. Tussen de bedrijven door leert ze verwoed Italiaans, om uiteindelijk de Maestro zelf - die louter Italiaans praat - te kunnen ondervragen. Want dát is haar missie.

Meer info:

- ◆ NPORADIO4.NL/PODCASTS/ALLE-WEGEN-LEIDEN-NAAR-MORRICONE

5-daagse Bachreis met AVROTROS

Kruip net als Tijn Beckand in de huid van de jonge Bach en ga mee met een geheel verzorgde muziek- en cultuurreis.

U reist onder deskundige leiding per luxe touringcar en verblijft in 4-sterren hotels. Geniet van de prachtige steden die Bach bezocht op zijn 400-kilometer tellende voettocht. Op het programma staan stadswandelingen, een lezing, bezoeken aan musea en kerken en natuurlijk prachtige concerten. 'In de sporen van J.S. Bach', woensdag 10 t/m zondag 14 juni 2020, €850,- p.p.

Meer info:

- ◆ WWW.AVROTROS.NL/BACHREIS

Meer informatie over uitzendingen, concerten en ledenaanbiedingen?

◆ WWW.AVROTROS.NL/KLASSIEK



Naast haar vele prijzen en onderscheidingen, won zij in 2010 de VSCD Klassieke Muziekprijs in de categorie ‘Nieuwe generatie musici’, een prijs voor de meest indrukwekkende prestatie op het gebied van live klassieke muziek op de Nederlandse concertpodia. In mei 2018 werd Simone door Koning Willem-Alexander en Koningin Máxima uitgenodigd om op te treden tijdens hun officiële staatsbezoek aan Luxemburg en in 2011 trad ze op tijdens het Koninginnedagconcert in aanwezigheid van HM Koningin Beatrix, samen met de Radio KamerFilharmonie o.l.v. Jaap van Zweden.

Simone Lamsma begon met viool spelen op vijfjarige leeftijd, en verhuisde op haar elfde naar Engeland om aan de Yehudi Menuhin School te studeren bij Hu Kun. Op haar veertiende maakte ze haar professionele solo-debuut bij het Noord Nederlands Orkest met het *Eerste vioolconcert* van Paganini. Ze vervolgde haar studie aan de Royal Academy of Music bij Hu Kun en Maurice Hasson. Als jongste student ooit van het Bachelor of Music programma studeerde zij op haar negentiende cum laude af met verschillende prestigieuze onderscheidingen. Ze werd in 2019 benoemd tot ‘Fellow of the Royal Academy of Music’. Simone Lamsma bespeelt de ‘Mlynarki’ Stradivarius (1718), die haar genereus ter beschikking is gesteld door een anonieme bruikleengever.

◆ SIMONELAMSMA.COM

◆ [FACEBOOK.COM/SIMONELAMSMA](https://www.facebook.com/SIMONELAMSMA)

Radio Filharmonisch Orkest

Het Radio Filharmonisch Orkest, opgericht in 1945, is een onmisbare schakel in het Nederlandse muziekleven. Behalve het grote symfonische repertoire speelt het orkest, meer dan welk ander Nederlands symfonieorkest, muziek van dit moment. Het betreft vaak premières van werk dat in opdracht van de omroepseries NTR ZaterdagMatinee en AVROTROS Vrijdagconcert wordt geschreven. Vernieuwende concertformats als Pieces of Tomorrow en Out of the Blue bereiken een opvallend jong publiek. Vrijwel alle concerten worden rechtstreeks uitgezonden op NPO Radio 4. Dat betekent vanzelf dat het Radio Filharmonisch Orkest optreedt voor een live-publiek dat vele tientallen malen groter is dan een concertzaal ooit zou kunnen herbergen.

Het orkest wordt sinds 1 september 2019 geleid door de Amerikaanse chef-dirigent Karina Canellakis. Zij is daarmee de eerste vrouwelijke chef-dirigent van een Nederlands symfonieorkest. Canellakis heeft illustere voorgangers als Bernard Haitink (beschermheer), Jean Fournet, Hans Vonk, Edo de Waart (eredirigent), Jaap van Zweden (honorary chief conductor) en Markus Stenz. In juni 2019 dirigeerde Stenz zijn laatste concerten als chef, maar hij blijft bij het orkest terugkeren voor bijzondere projecten als Brett Deans opera Hamlet in juni 2020. Het Radio Filharmonisch Orkest werkte samen met gastdirigenten als Pablo Heras-Casado, Vladimir Jurowski, Vasily

Petrenko, Christoph Eschenbach, John Adams, Peter Eötvös, Charles Dutoit, Gennady Rozhdestvensky, Michael Tilson Thomas, Mariss Jansons, Valery Gergiev, Antal Doráti, Kirill Kondrashin en Leopold Stokowski. De Amerikaan James Gaffigan, vaste gastdirigent sinds 2011, tekende bij tot en met seizoen 2022-2023.

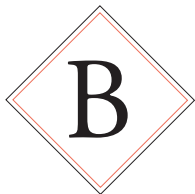
In 2014 kreeg het Radio Filharmonisch Orkest een Edison Klassiek Oeuvreprijs toegekend voor zijn verdiensten voor het Nederlandse muziekleven, in 2017 de Concertgebouw Prijs (samen met het Groot Omroepkoor).

◆ RADIOFILHARMONISCHORKEST.NL
Wordt u ook vriend van het Radio
Filharmonisch Orkest? Zie

◆ [RADIOFILHARMONISCHORKEST.NL/
VRIENDEN-VAN-HET-RFO](http://RADIOFILHARMONISCHORKEST.NL/VRIENDEN-VAN-HET-RFO)



KARINA CANELLAKIS DIRIGEERT HET RADIO FILHARMONISCH ORKEST



Bezetting

Radio Filharmonisch Orkest

Beschermheer

Bernard Haitink

Chef-dirigent

Karina Canellakis

Honorary chief

conductor

Jaap van Zweden

Ere-dirigent

Edo de Waart

Vaste gastdirigent

James Gaffigan

Assistent dirigent

Sander Teepen

Eerste viool

Nadia Wijzenbeek

Dimitër Tchernookov

Fred Gaasterland

Alberto Johnson

Mariska Godwaldt

Josje ter Haar

Julija Hartig

Masha Iakovleva

Kerstin Kendler

Pamela Kubik

Leonie Mensink

Pedja Milosavljevic

Gerrie Rodenhuis

Pieter Vel

Ruud Wagemakers

Anne van Eck

Tweede viool

Casper Bleumers

Sarah Loerkens

Ian van den Berk

Esther de Bruijn

Michiel Eekhof

Wouter Groesz

Yvonne Hamelink

Annemarie van

Helderer

Ingrid van Leeuwen

Dana Mihailescu

Renate van Riel

Alexander van den

Tol

Nina de Waal

Frits Wagenvoorde

Altviool

Francien Schatborn

Frank Brakkee

Huub Beckers

Arjan Wildschut

Igor Bobylev

Sabine Duch

Marije Helder

Annemijn den Herder

Erik Krosenbrink

Ewa Wagner

Celia Hernandez

Doval

Jose Moura Nunes

Cello

Michael Müller

Anton Istomin

Eveline Kraayenhof

Harm Bakker

Mirjam Bosma

Crit Coenegracht

Sebastiaan van Eck

Anneke Janssen

Ansfried Plat

Arjen Uittenbo-
gaard

Contrabas

Rien Wisse

Walter van Egeraat

Annika Pigorsch

Edward Mebius

Jim Schultz

Sjeng Schupp

Stephan Wienjus

Eduard Zlatkin

Fluit

Barbara Deleu

Ellen Alberts

Piccolo

Maike Grobbenhaar

Hobo

Aisling Casey

Yvonne Wolters

Althobo

Gerard van Andel

Klarinet

Frank van den Brink

Esther Misbeek

Basklarinet

Sergio Hamerslag

Fagot

Jos Lammerse

Freek Sluijs

Contrafagot

Desirée van Vliet

Hoorn

Petra Botma

Annelies van

Nuffelen

Toine Martens

Frédéric Franssen

Rebecca Grannetia

Trompet

Hans van Loenen

Juan Peralta

Torrecilla

Raymond Rook

Hans Verheij

Trombone

Victor Belmonte

Albert

Alejandro Garcia

Sanchez

Tim Ouwejan

Bastrombone

Rommert Groenhof

Tuba

Bernard Beniers

Pauken

Paul Jussen

Slagwerk

Hans Zonderop

Mark Haelderms

Vincent Cox

Esther Doornink

René Oussoren

Harp

Ellen Versney

Saskia Rekké

Celesta

Stephan Kiefer

Ondes martenot

Augustin Viard

volgende
concerten



avrotros
vrijdag
concert

vrijdag 6 maart 2020

TivoliVredenburg, Utrecht
inleiding Paul Janssen 19.30 uur

Beethoven en Petrosjka

Noord Nederlands Orkest
James Judd dirigent
Jean-Efflam Bavouzet piano

Roussel Vierde Symfonie
Beethoven Vijfde Pianoconcert
Stravinsky Petrosjka (versie 1947)

vrijdag 13 maart 2020, 20.15 uur

TivoliVredenburg, Utrecht
inleiding Michel Khalifa 19.30 uur

Van Joey Roukens tot Beethoven

Radio Filharmonisch Orkest
Groot Omroepkoor
Karina Canellakis dirigent
Iwona Sobotka sopraan
Virginie Verrez alt
Benjamin Bruns tenor
Michael Nagy bas

Roukens We are sojourners
uit: Rising Phenix
Britten Sinfonia da Requiem
Beethoven Mis in C

colofon

Programmering

Astrid in 't Veld

Productie

Manon Tuynman,
Jeroen van Dijk

Marketing & Communicatie

Marco van Es, Ingeborg Kanij,
Vera Vos, Mary Fan
Zandkamp

Administratie & financiën

Stichting Omroep Muziek

Presentatie AVROTROS

NPO Radio 4

Hans van den Boom

Eindredacteur AVROTROS

NPO Radio4

Anja van Keulen

Directeur Stichting Omroep Muziek a.i.

Maurits Haenen

Programmatoelichting

Clemens Romijn

Redactie programmaboek

Clemens Romijn

Vormgeving

Dorine Verharen

Eindredactie

Onno Schoonderwoerd